

POSUDEK VEDOUCÍHO**Název diplomové práce:** *Zpracování viny u osob ve výkonu trestu***Řešitel:** Mgr. et Mgr. Veronika Doskočilová**Vedoucí práce:** MUDr. Jan Fošum, Dr. theol.

Diplomová práce se zabývá otázkou viny a jejího zpracování u osob ve výkonu trestů. Práce splňuje (resp. překračuje) požadavky pokud jde o rozsah, má velmi dobrou kvalitu po formální stránce. Text má dvě podstatné části, teoretickou a praktickou. Teoretická část zkoumá otázku viny z několika pohledů. Na konci jednotlivých sekcí teoretické autorka formuluje jednu nebo dvě otázky, které následně položila odsouzeným při písemné korespondenci. Tento element je třeba vyzdvihnout jako jednotící pro celou práci, a na jeho základě lze ospravedlnit jinak trochu rozvláčně působící a v některých aspektech opakující se pojetí jednotlivých aspektů viny a jejího zpracování. Praktická část je založená na korespondenci se třemi muži ve výkonu trestu, kterým autorka kladla otázky a zpracovala jejich odpovědi.

V teoretické části autorka zpracovala nejprve základní etické pojmy a následně otázku viny a jeho zpracování v různých disciplínách: etika, různá náboženství, teologie, psychologie, sociologie, právo. Ke všem těmto otázkám si sama nastudovala a v textu práce použila dostatečné množství české i cizojazyčné literatury. Je třeba ocenit tento velký záběr a snahu autorky o vlastní syntézu ve všech oblastech.

Pokud jde o oblast etiky, kterou mi zvláště přísluší hodnotit a která je pro práci hlavním a dominantním oborem, tak v ní prokázala schopnost se celkově zorientovat, najít spojky mezi obecnou etikou a aplikovanou, stejně jako klasickými (antika, scholastika) a novověkými přístupy. Tento fakt je třeba vystihnout i přesto, že práce s různou literaturou působí místy nesystematicky a roztržitě, a že se ve své jinak chvályhodné a nadprůměrné snaze o syntézu autorka dopouští různých nepřesností, (např. pojem „obecného blaha“ není novým pojmem, se kterým by etika začala pracovat až ve 20. století), což nakonec platí i po formální stránce (v citacích biblických knih, s. 16, buď Mk nebo Evangelium podle Marka, a ne „Marek“; ve zkratkách by mělo být též hojně používané KKC)

Celá teoretická část může též klást čtenáři otázku, zda otázka viny a jejího zpracování u osob ve výkonu trestu už nebylo dostatečně zpracováno jinými autory a kdyby z něho autorka vyšla, mohlo ji to od začátku už konkrétněji nasměrovat k ještě precizněji kladeným otázkám.

Metoda kvalitativního výzkumu, kterou autorka zvolila v praktické části, byla odsouhlasena a doporučena vedoucím práce, jak autorka dosvědčuje v kapitole 4.1.2, zahájení korespondence s uvězněnými předpokládalo předcházející kontakt s VDS (Vězeňská duchovní služba). Přestože výzkum byl limitován nízkým počtem dotázaných a nemožností s nimi komunikovat jinak než písemně, závěry výzkumu a celé práce lze považovat za relevantní a směrodatné: ukazují na důležitost osobního zpracování viny a vlivu osobní náboženské víry na toto zpracování, a ukazují rovněž na obtížnost vnímání nápravného charakteru trestu pro odsouzené, aniž by na tomto vnímání měli zásadní vliv pracovníci vězeňské služby v ČR.

Práci doporučuji k obhajobě.

Otázky k obhajobě:

- 1) Nesetkala jste se v literatuře s celkovým zpracováním tématu viny u osob ve výkonu trestu?
- 2) Na s. 26 píšete: „Hříchem tedy není pouze vykonaný akt, ale i jakási náklonnost, která k aktu podněcuje.“ Jak chápe křesťanství vztah mezi hříchem a žádostivostí?
- 3) Co je nejvlastnější křesťanství v tom, co říká o vině a co přináší k tématu viny?

V Praze, dne 4. ledna 2023,

MUDr. Jan Fošum, Dr. Theol.